

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane po štiri krome na leto; za pol leta dve kroni; za četrt leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krome na leto. — Posamezne številke 20 vin.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratom po 20 h od enostopne petit - vrste, za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 216.

V Ljubljani, 10. aprila 1909.

C. kr. poštne hran. št. 64.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.648

Vsebina: Poslovni uspehi avstrijskega zadružništva leta 1904. Gospodarski in socijalni pomen zadrug v Nemčiji. Kako će se poboljšati gospodarske prilike na kvarnerskim otocima. Gospodarske črtice z Danskega, osobito razvoj njenega mlekarstva. Vestnik Zadružne zveze. Zadružni pregled. Vprašanja in odgovori. Gospodarske drobtine. Občni zbori.

Poslovni uspehi avstrijskega zadružništva leta 1904.

Pred kratkim izišli 26. letnik „avstrijske statistične priročne knjige“ obsega mnogo zanimivih podatkov o tihem, uspešnem delu pridobitnih in gospodarskih zadrug v naši monarhiji in dokazuje njih stanovitni napredek bodisi glede števila posameznih zadrug bodisi glede njihovih poslovnih uspehov. V naslednjem navajamo samo najbolj važne številke, ki imajo v kljub svoji zastarelosti še vedno svojo vrednost.

Kreditne zadruge.

Koncem l. 1904 je znašalo število kreditnih zadrug 6872, med katerimi jih je bilo na omejeni zavezi osnovanih 1681, na neomejeni pa 5191. Od prvih so vse pripadale Schulze-Delitshevem ustroju, od drugih pa 614, dočim je bilo ostalih 4577 kreditnih zadrug osnovanih po Rajfeiznovem sistemu. Članov so štejele Schulze-Delitscheve kreditne zadruge 1,169.751, in sicer zadruge z omejeno zavezo 821.807, z neomejeno zavezo pa 347.944. Rajfajznovke so imele 504.589. Kreditov so dovolile Schulze-Delitscheve posojilnice z omejeno zavezo kron

979 9 milijonov, z neomejeno zavezo pa kron 311 9 milijonov, skupaj kron 1291 8 milijonov; rajfajznovke pa so dale 108 8 milijonov kron posojil.

Bilance za l. 1904 so bile naslednje:

Pasiva:			
	Schulzejeve posojilnice v tisočih kron	rajfajznovke	skupaj
deleži	125.077	6.693	131.770
rez. zakladi . .	78.767	5.611	84.378
vloge	1,232.856	335.620	1,568.476
izposojila . .	158.492	23.224	182.716
ostala pasiva	20.008	2.579	22.587
nerazdeljen čisti dobiček	11.396	1.468	12.864
skupaj	1,627.596	375.195	2,002.791
Aktiva:			
	Schulzejeve posojilnice v tisočih kron	rajfajznovke	skupaj
posojila	1,284.072	258.532	1,542.604
nalož. denar	135.352	91.796	227.148
vred. papirji	101.398	5.560	106.958
posestva . . .	53.428	853	54.281
gotovina . . .	23.043	9.821	32.864
ostala aktiva	30.303	8.633	38.936
skupaj	1,627.596	375.195	2,002.791

Konzumna društva.

Konzumnih društev je bilo l. 1904 vsega skupaj 854; od teh jih pa ni delovalo 51, 14 jih je bilo v likvidaciji, od 19 so manjkali računski zaključki, računski zaključek od enega društva je bil pomanjkljiv. Naslednji podatki se nanašajo torej na 769 konzumnih društev.

Članov so imela konzumna društva 253.417. Vsega blaga se je prodalo za 70,924.013 kron.

Pasiva znašajo po bilancah: deleži K 5,243.506, rezervni zakladi K 3,418.649, hranilne vloge K 4,330.289, izposojila kron 5,032.853, dolgovi na blagu K 4,428.862, nerazdeljen čisti dobiček K 3,606.147, ostala pasiva K 1,957.552; vsota pasiv 28,017.858 kron.

Nasproti so znašala aktiva: Zaloge blaga K 12,178.787, dolgovi zadružnikov in odjemalcev K 3,715.480, razne terjatve K 172.465, pri zavodih naložen denar in vrednostni papirji K 1,282.556, nepremičnine K 7,249.642, inventar K 1,132.737, gotovina v blagajni K 1,233,985, ostala aktiva K 1,052.206; vsota aktiv K 28,017.858.

Druge zadruge.

1. Zadruge za nabavo sirovin. L. 1904 je obstajalo 85 zadrug te vrste, poročalo pa jih je 73. Članov so imele 8740 in prodale za 4,724.970 kron blaga. — Vsa pasiva so znašala K 2,962.350 in sicer deleži K 420.517, rezervni zakladi K 240.500 in tuji kapital K 2,122.298, obstoječ iz hranilnih vlog, vlog v tekočem računu, izposojil in dolgov za blago. — Med aktivih zavzemajo prvo mesto dolgovi zadružnikov za blago v znesku K 1,205.489; zaloge blaga so bile vredne K 833.234, nepremičnine pa K 453.560; pri denarnih zavodih naloženi denar in vrednostni papirji so znašali kron 158.373, gotovina v blagajni K 107.021, ostala aktiva K 204.673, torej vsa aktiva skupaj K 2,962.350.

2. Skladiščne in sirovinske zadruge. L. 1904 jih je bilo 813. Podatki pa se nanašajo samo na 712 zadrug, ki so imele 89.307 članov in za K 59,168.784 prodale blaga.

Pasiva so znašala K 41,570.810, med njimi: lastni kapital K 9,035.036 (deleži K 7,205.089, rezervni zakladi kron 1,829.947); tuji kapital (obstoječ iz kron 407.944 vlog, K 18,665.415 izposojil in K 10,619.452 blagovnih dolgov) 29,692.811 kron.

Med aktivih se nahajajo: vrednost sirovin in materialij K 341.303; zaloge blaga K 7,355.680; stroji, orodje, inventar kron 3,858.047; terjatve za blago pri zadružnikih K 12,996.662; razne terjatve K 3,391.377; naložen denar in vrednostni papirji kron 1,518.723; nepremičnine K 9,142.388; gotovina K 991.654, druga aktiva 1,974.976 kron; aktiva skupaj K 41,570.810.

3. Delovnih zadrug je bilo 477, poročalo pa je samo 333 zadrug ki so imele 25.132 članov in razpečale blaga za kron 1,102.091.

4. Produktivne zadruge. Teh je bilo leta 1904 949. Upoštevalo se je pa le 732 poročil, po katerih je bilo članov 71.994 in se je za K 64,003.951 prodalo blaga.

Pasiv je bilo: lastni kapital kron 33,729.638 (deleži K 30.056.120 in rezervni zakladi K 3,673.518); tuji kapital je znašal K 37,091.764 (izposojila K 26,178.047, dolgovi za blago K 10,913.717), nerazdeljen čisti dobiček K 2,398.168, ostala pasiva K 6,008.264; skupaj vseh pasiv 79,227.834 kron.

Aktiva: sirovine in materialije kron 1,399.549; zaloge blaga K 9,652.848; stroji, orodje in inventar K 15,872.695; terjatve za blago K 10,277.902; razne terjatve K 1,691.463; naložen denar in vrednostni papirji K 4,752.669; nepremičnine kron 29,081.341; gotovina K 1,469.058; ostala aktiva K 5,030.309.

5. Stavbinske zadruga. Njihovo število je bilo 56, poročalo pa jih je 43, ki so imele 3994 člancv in prometa (vstevši dohodke iz prodaje) K 294.910.

Pasiva so znašala K 4,891.997 in sicer: lastni kapital K 1,214.162 (deleži K 1,157.797, rezervni zakladi K 56.365), tuji kapital K 3,333.948, nerazdeljen čisti dobiček K 40.324, ostala pasiva K 245.740.

Aktiva: Sirovine in materijalije kron 1134, zaloga blaga K 187.881; stroji, orodje, inventar K 128.560; razne terjatve kron 154.782; naložen denar in vrednostni papirji K 153.668; nepremičnine K 4,061.068, gotovina K 30.823, druga aktiva K 174.081; vsota aktiv K 4,891.997.

6. Ostalih zadrug je bilo 95. Poročalo pa je samo 66 zadrug, ki so imele poslovnega prometa K 782.610.

huda konkurenca sosednih zadrug ali zasebnikov, ki so ljudem mleko dražje plačevali kakor zadruga.

4. Strojne zadruga.

Vseh strojnih zadrug je 321. Poleg strojnih zadrug naroča na tisoče drugih zadrug, kmetijskih društev i. t. d. stroje v skupno vporabo. Samo na Bavarskem je bilo koncem 1902 na ta način nad 3000 kmetijskih strojev v skupni rabi. Samo mlatilnic je bilo 683, katerih se je posluževalo 16.052 udov. V zvezi tirinških kmetijskih zadrug je koncem l. 1903 445 hranilnic in posojilnic imelo 474 kmetijskih strojev, med njimi 10 parnih mlatilnic, 13 ročnih mlatilnic, 38 trierjev, 38 velnic na sapo, 4 žitnih centrifug itd. za skupno porabo. — Gotovo je, da je v Nemčiji mnogo tisoč kmetijskih strojev vsake vrste v skupni rabi. Na stotisoče malih in srednjih kmetov ima pri teh strojih dobiček, ker se jim prihrani čas, denar in moči.

Po statistiki iz l. 1895 je imelo skupno porabo strojev 909.239 kmetijskih obratov, in sicer je 1696 kmetijskih obratov imelo parne pluge, 28 673 široke sejalnike, 140.792 posebne sejalne stroje (Drillmaschinen), 18.649 gnojne voze, 259.364 parne mlatilnice in 596.869 druge stroje.

Te številke so se pa od l. 1895 skoro gotovo že podvojile.

5. Prodajalne zadruga.

Še-le od l. 1890 se zadružno prodaja kmetijske pridelke. Zaradi tega uspehi še niso tako sijajni. V prvi vrsti se zadružno prodaja žito, živina, krompir, špirit, jajca, perotnina, sadje, zelenjad, tobak in drugi pridelki.

a) Zadružna prodaja žita.

Relativno in absolutno je najbolj razširjena zadružna prodaja žita. Za prodajo žita je nalašč ustanovljenih 69 skladišnih zadrug. Razun tega posredujejo prodajo žita mnogoštevilne hranilnice in posojilnice ter nakupovalne zadruga. Za prodajo v veliki

Gospodarski in socialni pomen kmetijskih zadrug v Nemčiji.

(Nadaljevanje.)

3. Mlekarske zadruga.

Privatnih mlekarn je bilo 31. decembra 1905 do 1811. Ni znano, koliko mleka so te predelale. Vseh udov pri mlekarskih zadrugah je do 330.000. Število vseh kmetij je bilo l. 1895 okrog 1 1/2 milijona. Potemtakem vseeno večina kmetov še vedno doma po starem načinu izdeluje maslo in sir. Mlekarne pa tudi odpošiljajo sveže mleko.

b) Financijelni uspehi.

Ti so precej lepi. Iz poročila državne zveze je razvidno, da je bilo

leta	število mle-karskih zadr.	dobička	število mle-karskih zadr.	zgube
1900	604	2,082.322 M.	95	153.856 M.
1901	641	2,253.034 M.	103	210.163 M.
1902	791	2,845.220 M.	83	187.267 M.
1903	860	3,147.597 M.	104	311.931 M.
1904	1004	3,384.724 M.	135	254.686 M.
1905	1082	4,006.064 M.	143	337.972 M.

Da so nekatere zadruga imele zgubo, je vzrok večinoma pomanjkanje mleka, zlasti

množini skrbe centralne nakupovalne in prodajalne zadruge, ozir. podružnice Neuwiedske centralne blagajne. Skladiščne zadruge so najbolj razširjene na Pomeranskem, Saksionskem, v Hessen-Nassanu, na Badenskem in Bavarskem.

Iz poročila državne zveze je razvidno, da se je leta 1904, ozir. 1903/04 prodalo združnim potom 913 mil. stotov žita. Ker nekatere zadruge niso poslale podatkov, se ceni skupna prodaja žita na 10—11 milijonov stotov v vrednosti 70—80 milijonov mark. Po vsej pravici se lahko sodi, da se je l. 1906, ozir. 1906/07 združno prodalo 14—15 milijonov stotov v vrednosti 100 milijonov mark. Ker nemški kmetje pridelajo 500 milijonov stotov žita se lahko pričakuje, da se bo združna prodaja žita še zelo razširila.

b) Zadruge za prodajo živine.

Združnim potom se večinoma prodaja klavna živina, le v mali množini tudi živina za rejo. Razne zadruge se udeležujejo te prodaje živine. Najbolj živahno deluje v celi Nemčiji centrala za vnovčenje živine v Berlinu. Razun te imamo še pokrajinske združne centrale za vnovčenje živine, kakor v Renski provinciji, Šleziji, na Bavarskem in razun teh še 80 drugih zdruget za prodajo živine. Manjkajo natančni podatki o prodani živini. Le za tu navedene organizacije so znani podatki. L. 1906 ozir. 1905 se je prodalo živine pri

berlinski centrali za	7	mil.	M.
79 zdruget za vnovčenje živine	8	"	"
monakovska centrala za ži-			
vino	2·9	"	"
hamburška centr. za živino	6·2	"	"
allgänska zveza	1·0	"	"
centralna zdrugeta v Münstru	0·2	"	"

Skupaj . . . 25·3 mil. M.

Povprečno se sme ceniti vse združnim potom prodane živine na 30—40 milijonov mark, od te je za 25—35 milijonov mark

klavne živine. V Nemčiji se je po podatkih nemškega kmetijskega sveta l. 1904/05 produciralo nad 3 milijarde goveje živine. Potemtakem se združnim potom prodala le en odstotek živine.

Kako će se poboljšati gospodarske prilike na kvarnerskim otocima.

Kada sam ono zadnji put spomenuo zdugarstvo na kvarnerskim otocima, reko sam da posujilnice ne mogu, Bog zna koliko, pomoći onim krajevima, gdje fali glavni temelj, naime gospodarski posjed. Reko sam i to, da je tome uzrok prevelika parcelacija zemljišta i dioba ostavštine na jednake djelove.

Želimo li pak radikalno i s uspjehom poboljšati žalosne gospodarske prilike na kvarnerskim otocima, treba najprije spriječiti preveliko smanjivanje pojedinih posjeda, kao i preveliko raskomadanje dotičnih parcela. A ko to može? Sama država!

Za dugi niz vijekova ljudi su proučavali u čemu baš sastoji blagostanje pojedinih ljudi u materijalnom obziru. Razni ljudi, razno su i tumačili. Najstrag se pak uvidilo, da materijalno blagostanje čovjeka sastoji ne u prevelikom nego u stalnom prihodu, samo da mu je za dosta za uzdržavanje njegovo i obitelji.

To su najbolje razumjeli Nijemci, pa je za to u Njemačkoj još pred više godina odobren zakon, po kojem se posjed može dijeliti do stanovite mjere i ne dalje. — U tome je i pitanje gospodarskog poboljšanja po kvarnerskim otocima, gdje je pogrešni običaj dijeljenja ostavštine na jednake djelove i na preveliku parcelaciju.

Po tome se vidi, da pomenute žalosne prilike može samo vlada izliječiti i zakonom zapriječiti takovo dijeljenje. A ako vlada to ne vidi, naši bi ju zastupnici imali na to upozoriti i zatražiti od nje jaku akciju u tom obziru. A mislim, da bi to bila i duž-

nost naših zastupnika, jer nijesu sami kvarnerski otoci sa takvim žalosnim prilikam.

Na prvi mah izgleda nepravedan takav način dijeljenja. Nu ako se ta stvar temeljitije prouči, odma će svaki stvoriti zaključak, da se država ima odma postarati, bilo na koji mu drago način, samo, da se ta nezdrava strana našeg amošnjeg života već jednom uredi. I zbilja pogledajmo na one krajeve, gdje se ostavština tako dijeli i viditi ćemo, da baštinici, koje po diobi pripadne manji dio zemljišta, dobiju naknadu u novcu. Pa i ako to ne odgovara onome dijelu, koji bi moguće bio dobio, da se je posjed jednako podijelio, ipak je sto put bolje, nego li da se je isti razkomadao. Evo zašto.

U onom kraju, gdje je posjed samo pri jednom baštiniku, stalno je, da će taj moći prilično poživiti. Drugim, ako nije dosta dobiveni dio uz primljenu naknadu, priskrbiti će se drukčije za svoje življenje. Obično sami roditelji to priskrbe i tako svi žive dobro. Eto nam Kranjske!

A što se u ostalom dogodi u krajevima, gdje se posjed dijeli u jednake dijelove? Tamo se svi zanašaju za ostavštinom, pa ako je slučajno i nemalen žitak sa hrpom baštinika, malo može koga i dopasti. Inače obično ostaje dosta glada i potrebe takvim dijeljenjem. Tako se zbiva i na Kvarnerskim otocima. Pravo gospodarstvo gubi tamo svaki dan svoju pravu podlogu, zato će i tamošnje posujilnice imati slaboga uspjeha pri takvima prilikama.

Dakle najprvo svega treba započeti velikom akcijom e da država čim prije i dok je vremena priskoči u pomoć posebnim zakonom, s kojim bi se ograničila parcelacija i dijeljenje. Ipak, da ne bude u takvim krajevima nepravice, imale bi se podijeliti tako zvane „komunade“. U času, kad bi se podijelila općinska zemljišta, imao bi stupiti u krepost i novi zakon diobe, a to zato, e da mnogi ne ostanu bez ništa, jer se po

njakim mjestima tako podijelili posjedi, da više ni nema što dijeliti.

Malim žitkom ne može dotičnik prebraniti ni sebe ni obitelj, a ni ne može nigdje dobiti kredita. A to je i pravo. Ako vjerovnik vidi, da takovom posjedniku ne zadostuje za uzdržavanje njegov posjed, još u najboljim godinama, sigurno ga neće udužiti, jer se ne može pouzdati u povratak duga. Sama dobića, nije dostatna za jamstvo povratka duga, jer ista mora tek, da začepi one rupe, koje nije mogao njegov posjed. I svi znamo, da je dobića kod težaka inače vrlo nestalna. Moguće, da vidimo u brzo posljedice. Ne dao Bog, ali ne otvori li se Amerika, pasti će polovica kvarnerskog naroda na prosjački štap.

Drugi ću put pak razložiti, kako je jedini spas za posjednika, da on na svojem vlastitome posjedu osigura svoj opstanak!

Goričan.

Gospodarske črtice z Danskega, osobito razvoj njenega mlekarstva.

Spisal Anton Pevc.

Živinoreja.

Živinoreja je dandanašnje poglavitni vir dohodkov vsakemu kmetovalcu. Potrebno je toraj da, — predno stopimo v strokovno mlekarstvo — pogledamo nekoliko napake naše sedanje živinoreje; zlasti treba, da znamo krmiti naše krave tako, da nam bodo dale veliko dobrega mleka, ako nam ga dajo sedaj malo. Da torej odstranijo naši živinorejci nekaj naglavnih grehov v svojem gospodarstvu in si tako povišajo dohodke svoje živinoreje, bodem navedel nekaj izkušenj iz Danskega, kjer so kmetovalci bolj napredni, kot na Slovenskem. Seveda želim, da bi vsak kmetovalec, ki bode čital te črtice, tudi resno začel premišljevat i navedene nasvete, in da bi vse dobre stvari res dejansko izvršil v svojem gospodarstvu.

I. Hlevi in njih splošne zahteve.*)

Prav mnogo je na tem ležeče pri umni, obrestujoči se živinoreji, kakovi so hlevi. Ne rečem sicer, da se tudi v naših zaduhlih hlevih ne bi dala doseči neka stopinja umnega mlekarstva, ako se rabijo vestno primerni pomočki, vendar cele in popolne izrabe živine nikakor ne dosežemo pri naših živinskih hlevih, in vspešno tekmovanje z bolj naprednimi sosedi je težko ali celo izključeno.

Ni moj namen siliti naše gospodarje, naj kar vse dosedanje hleve poderó in sezidajo moderne hleve, ne, pač pa se pri novih stavbah pazi na to, da bodo služile namenu. Pri popravah se pa da z malimi stroški napraviti iz line okno, iz jame v hlevu kanal, itd.

Tako ravnajo umni gospodarji po svetu in tako moramo tudi mi, če hočemo imeti kaj dobička od napredka.

Lepa živina in dobre molzne krave so prvi pogoj obrestujoče se živinoreje. Tako živino dobimo najlažje s pomočjo živinorejskih društev; obrestovanje pa povspesujejo združne mlekarne.

Mlekarne morajo zahtevati zdravo mleko, ker konkurenca na mlečnih trgih raste, in ker mora biti voditeljem mlekarn na srci najfinejša proizvajava surovega masla. Združniki bodo kmalu izprevideli vzrok in namen te zahteve. Mali kmetovalec z nizkimi vlažnimi hlevi za govedo, kjer v vednem polumraku pajek prede svoje mreže v najlepšem miru, ne more staviti svoje maslo na stran onega iz veleposestniških in grofovskih hlevov. Zato se mora v malem gospodarskem poslopu marsikaj premeniti.

Hlevi, katere najdemo sedaj po svetu, so narejeni skoraj vsi po istem kopitu, ki se vpeljujejo tako v male kot v večja posestva bolj in bolj v teku zadnjih 30 let. Ti hlevi niso čisto moderni, kakoršne si želijo ne-

kateri gospodje po knjigah vsled preveč navdušene ljubezni do živine, vendar pa odgovarjajo vsem zahtevam umne reje zdrave in lepe živine.

Dober hlev za živino mora biti tak, da je mogoče vsako delo v njem lahko in pripravno izvrševati, da pospešuje rejo živine in varuje njeno zdravje. Lastnosti dobrega hleva so torej te:

Dober hlev mora biti zdrav, svetel, zračen in snažen. Vrata in okna so obrnjena, kolikor razmere dopuščajo, ali proti vshodu, da dobimo jutranje solnce v hlev, ali proti jugu, kar se ljubi osobito v severnih deželah, ker tako prihaja solnce skozi celo leto v hlev, in solnce je najboljše sredstvo, da se ohrani zrak čist in prost kužnih glivic. Nikdar pa ne smejo biti obrnjeni na sever, ker so tedaj hlevi prevlažni in nezdravi.

Oglejmo si bolj natančno notranjost hlevov, kakoršne najdemo na malih in večjih gospodarstvih na Danjskem, ker so ti hlevi delani po vzorcu, ki se nekoliko razločuje od navadnih modernih hlevov drugih dežela. Tudi pri nas se v zadnjem času delajo novi hlevi in sicer po takozvanem holandskem načinu. Pri tem sledi navadno za stajo primerno globok jarek, ki meri v širjavi 35 do 40 cm. Zato bode marsikoga zanimalo vedeti, jeli ni še kak drug vzorec za moderne hleve, ki naj bi bil bolj pripraven ali priporočljiv.

Hlevi so prostorni v razmerju s številom živine in ne ravno visoki. Da se varuje živino proti hudemu zimskemu mrazu, je zidovje tudi votlo, podobno kot pri naših ledenicah. Tlak je iz opeke in sicer delan na ta način, da se staviti ena ali dve vrsti opeke po robu, ena vrh druge, in trdno zvežeti s cementom; tako narejena staja se prevleče s cementom ali se pa pusti opeko kakor je, golo. Navadni kamen je prevlažen; v njegovih jamicah in razpokah med posamnim kamni zaostaja gnojnica, ki zori in

*) V pojasnilo glej knjižico „Živinoreja in mlekarstvo“ spisal Anton Pevc; dobiva se v „Katoliški bukvarni“ v Ljubljani. Cena 1 K.

smradi zrak. Tudi lesen tlak ni priporočljiv, ker les se napoji z gnojnico, trohni in hrani v sebi razne glivice in kali bolezni. Ni verjetno, da bi vlažen les bil gorkejši nego suha opeka, ako hočemo imeti lesen tlak radi boljše gorkote. Strop je povsod lesen, iz desk, kakor so tudi lesene posamezne pregraje med živino.

Hlev je razdeljen v stajo za živino, katera je zvišana, v pot sredi hleva, jasli in ozko pot za krmljenje. Tu opazimo, da se ne nahajajo za stojiščem tisti mali jarki za odpadke in gnojnico, ki so običajni v večjih hlevih po Nemškem in Holandskem; pač pa se napravi viseč tlak v primerju z visokostjo stojišča, ta tlak je primerno nagnjen tudi v dolžini hleva, da se gnojnica zbere v eno skupno cev. To napravo bi svetoval kot priporočljivo za naše kmetovalce, ker pri njej ni neobhodno potrebno, kidati vsak dan — kar bi bilo sicer prepotrebno, celo po dvakrat na dan — kakor je to pri jarkih, pač lahko rabimo steljo. Živina ostane vedno snažna, ker odpada gnoj na ta višča tla. Marsikje se nastila sploh nič ali prav malo rabi. Pri naših gospodarjih na Slovenskem se dogodi v deževnih letih, ko nastila primanjkuje, da je treba žnjim varčevati, in živina je tedaj v samem gnoju, toliko slabše je še, ako moramo nastiljati kako vlažno strohnele listje. Drugi zopet, ker hočejo imeti snažno živino, morajo tej na debelo nastiljati, ter napravijo gnoja, da ne vedo kam žnjim, če se ne najde kupca. Ako vpeljemo hleve, kakoršne smo videli, da so danski, ne bomo imeli prevelikih stroškov, a gnoja kakoršnega in kolikor ga bomo hoteli, ker bode vse odvisno od nas, je-li nastiljamo veliko, malo ali nič. Konečno kakovost gnoja ni odvisna toliko od nastila, kolikor od krme s katero smo krmili živino. Ako hočemo imeti več gnoja, nasteljemo stelo na gnojni kup, in lahko ravno tako dosežemo svoj namen. Moglo bi se ugovarjati le, da živina v hlevu

zmehča s svojo težo nastil, zlasti če se pušča gnoj v hlevu po cele mesece, kar naletimo po raznih krajih po Gorenjskem. Ako nastiljamo listje, bode strohnelo, ne da bi ga živina morala zmehčati, slamo in drugo enako steljo pa lahko zrežemo, da hitreje strohni. Svetel hlev, z zdravim zrakom in lepo snago, je kras vsakemu gospodarstvu.

Staja za živino mora biti dolga po velikosti živine, tako da ta lahkotno leže in stoji, pa ne more iste onesnažiti. Tlak staje je za spoznanje nagnjen, da se odceja gnojnica. Nizke jasli so navadno iz betona ali opeke s cementom, ker so veliko bolj snažne in služijo obenem tudi za napajanje, ako se živina hrani le v hlevu. Sevé da pri malib posestnikih najdemo tudi lesene jasli, a tlak je pa povsodi iz opeke ali iz asfalta. Pri zidavi tacega tlaka imamo sicer enkratno več stroškov, a trpežnost in snaga, ki se s tem doseže, te kmalu pokrije. Vrhutega je bolj lično za oko in smrad je primerno manjši, kot tam, kjer vsled vlage trohni zraven gnoja še les.

Krave so po dve in dve skupaj v vsaki pregraji ter so privezane na kratko vsaka k svoji strani pregraje. Da se jim — kadar ležijo — ne onesnaži rep in da ne nagaja pri molži, ga drži od stropa viseča tenka vrv na konci nekoliko vzdignjenega.

II. Zračenje hlevov.

Za svetlobo in zračenje hleva služijo velika okna. Danes so skoraj vsi strokovnjaki odločno zoper mnenje, da živini bolje stori vedni polumrak, nego svetloba, ker se navadno misli pri nas in marsikje tudi uči. Živina je enaka človeku, vstvarjena za noč in dan, in uživa to menjavanje popolnoma iz narave. Zato bi jo smel primerjati, kadar vidim zaduhle nizke hleve z nekako žalostno svetlobo, z jetniki, ki bi vsak dan radi zdrobili okove in poleteli v solnčno prosto naravo.

Okna so v železnih okvirih, pritrjena v zid, da se odpirajo v celi velikosti: to je,

čez sredino okvira je pritrjen železen drog v zid; na tem sloni in se pomika okno. Da odpremo, se zgornja polovica nagne doli in pritrži. Ta okna imajo to prednost, da se laglje snažijo, in da zabranjujejo dežju dohajati v hlev. Po leti rabijo tudi tanke mreže na notranjem okviru zida — okna so nasajena vedno zunaj, ako niso dvojna — da ne morejo muhe in drugi mrčesi tako lahko prihajati v hlev; vendar v malem gospodarstvu teh mrež ne vidimo, ker male hleve lažje vzdržijo snažne in živina je marsikje po celi dan na paši.

Zračenje se vrši po zimi dvakrat na dan in vedno ob določenem času; po leti se zrači cel dan. Za boljše zračenje najdemo mnogokje skozi strop — vselej v obližju sten — lesen štirioglast zračnik, po katerem odhaja slabi zrak in sopara, ako le malo odpremo vrata: drugače se stavijo tudi pri tleh v zid okrogle cevi z mrežo, skozi katere dohaja mrzlejši zrak v hlev, in tvori tako v zvezi s zračnikom stalen prepih. Vsa vetrila se v mrazu zapirajo, in stavijo sploh tako, da ne morejo v nobenem oziru škodovati zdravju živine.

Svež zrak je prepotraben, ako hočemo da se krma popolnoma izkoristi, vpliva na zdravje živine in na kakovost mesa in mleka.

III. Snaga v hlevih.

Ako se ozremo na snago, ki se vidi danes osobito v danskih hlevih, najdemo marsikaj podučnega. Nikjer še nisem opazil, da bi se rabilo tolikanj apna za zdrževanje snage, tako kot na Danskem, in sicer v mlekarnah kot v gospodarstvih. Vsaka stavba, vsak prostor in posoda se hrani in snaži z apnom. Hlevi se redno dvakrat na leto pobelijo, ne samo zidovje, ampak tudi razni leseni tramovi in pregraje med živino, staja, tlak in posamne stene pri tleh se mesečno vsaj enkrat ali dvakrat pobelijo ali poškropijo z apnom (apnenim beležem). Apno je najboljši pripomoček zoper smrad,

a obenem naredi s svojo belo barvo nekaj prijeten vtis, kedar stopimo v lepo pobeljen hlev. Lesovje postane po apnu bolj trpežno, zlasti strop, ker se apno zaje v male luknjice lesa in tako zabranjuje trohnobo. Zato najdemo v bližini vsakega gospodarskega poslopja jamo z apnom, v vsaki mlekarni malo kositerno posodo z apnom. Mlečni vrči ko pridejo z posnetim mlekom ali siratko iz mlekarnе, se izplaknejo z mrzlo in vročo vodo, namažejo z apnenim beležem, ter pustijo tako pobeljeni do časa, ko se zopet rabijo.

Mesečno enkrat ali dvakrat osnaži Danec okna pri hlevih, kar se pri nas mnogokje celo leto ne stori. Sploh moram omeniti, da Danec ljubi nad vse veliko svetlobe v svojih poslopih, ker je ta ravno pomočnica snažnosti. Male kmečke bajte s slamo krite in velika gospodarska poslopja imajo okna skoraj vse enako velika, in v stenah proti jutru, smem reči, okno zraven okna, povsod z lepimi zavesami. Meni so ravno ta okna vzbudila veliko pozornost, ker pri nas najdem kmetske hiše z redkimi, marsikje komaj dobre dve pedi visokimi okni, in nekako mračno svetlobo v hiši. Hišo z velikimi okni imajo naši kmetje navadno za premrzlo, zato se jih tako boje. Naj si vzamejo v bodoče za vzgled danskega kmeta.

S snago hleva in lepim redom se družijo snažnost živine. Primerno dosti sem opotoval Dansko, a nisem našel ni ene tako nesnažne krave, kot so pri nas tuintam, zlasti v zimskem času. — Pri molži se vime odtrgne s suho kunjjo prahu in dlake, in se molze s subimi rokami zdravo snažno mleko, mi ni treba pred molžo četrte ure omivati vime radi gnoja ki se ga drži, kar se mi je mnogokrat pripetilo drugod.

Da! Snaga pri živini je prva potreba, ki se je mora privaditi slovenski gospodar, ako hoče imeti lepo živino, snaga upliva ne samo na lepo zunanost, pač tudi na zdravo notranost telesa.

Vestnik Zadružne zveze.

Sestavljanje mesečnih izkazov. Nekatere nove hranilnice in posojilnice nam pošiljajo mesečne izkaze, ki so namenjeni za objavo v našem listu, sestavljene tako, kakor kaže blagajniški razdelnik, da so prištete namreč tudi vsote iz prejšnjih mesecev. Toda ti izkazi imajo označevati denarno gibanje samo enega meseca. Zato se ne sme prišteti tudi vsote iz prejšnjih mesecev. Izjema obstoji le glede števila članov, pri katerem se navede končno stanje in ne prirastek oziroma odpadek v dotičnem mesecu. Pri tej priliki pozivljemo ponovno vse včlanjene hranilnice in posojilnice, da nam mesečne izkaze pošiljajo redno vsak mesec posebej.

Mlekarske zadruge, ki si nameravajo zidati nove stavbe ali že obstoječe prezidavati, naj se poprej obrnejo za svet na Zadružno Zvezo v Ljubljani, predno pričnò z delom.

Novi članice. Načelstvo Zadružne Zveze v Ljubljani je v svojih zadnjih sejah sprejelo v članstvo naslednje zadruge:

Ambrus, hranilnica in posojilnica.

Cerklje pri Kranju, živinorejska zadruga.

C. kr. poljedelsko ministertvo je Zadružni Zvezi v Ljubljani izreklo svojo zahvalo in priznanje na njenem sodelovanju pri pospeševanju oljarske akcije v Dalmaciji.

Zadružni pregled.

Za mlekarški tečaj na Vrhniki je ministertvo nakazalo kranjskem dež. odboru 2 000 kron podpore.

Šolarske zadruge na Francoskem. V francoskem ljudstvu je opazati mnogovrstno stremljenje po organizaciji v občekoristne namene. Po nekaterih krajih so se ustanovila društva ljudskošolskih učencev, ki imajo namen, delati v splošni blagor na ta način, da pogozdujejo goličave in opustošen svet. Samo v departementu Jura obstoji 64 takih šolarskih zvez, ki so l. 1907 posadili 222 515 mladik na površini, ki je merila nad 57 hektarjev. Poleg tega so izvršili naprave za namakanje in druge izboljšave travnikov na površini 20 hektarjev in naredili drevesnice na prostoru, ki meri skupno 4 hektarje. — V sosednem departementu Doubs je bilo 39 takih zadrug, ki so jeseni l. 1907 nasadili 110.800 drevesec in opravljali slična dela kakor

v prvem okrožju. To delo ima za kraje, ki so trpeli vsled uničenja gozdov, mnoge gospodarske ugodnosti. Učence pa se tako navaja na samostojno mišljenje, vzajemno delo in požrtvovalnost za občekoristne svrhe, kar v veliki meri spada k vzgojevalnim nalogam šole.

Zadruga v službi kolonizacije. Francoska kolonizacijska družba se trudi, da bi olajšala naseljevanje v francoskih kolonijah, zlasti v Alžiru. Naselnikom preskrbi vse potrebne pripomočke po nizki ceni. Dolg imajo odplačati v 25 letih. Vsak naselnik dobi navadno 100 hektarjev dobre zemlje, ki je pripravna za obdelovanje. Družba je dosegla že prav velike uspehe. Da bi pa naseljevanje še bolj pospešila, poprijela se je družba v zadnjem času še nekega drugega pripomočka. Ustanovila je namreč zadružno vas, ki nudi naselnikom vse prednosti velikih obratov in skupnega dela. Vlada je temu načrtu naklonjena in je za prve poskušnje naklonila zdatno podporo. Ako bodo uspehi tega poskusa ugodni, ustanovili bodo podobne vasi tudi po drugih kolonijah.

Zadružna produkcija na Angleškem. Na Angleškem so zadruge že tako napredovale, da se v novejšem času pečajo že v veliki meri tudi z izdelovanjem blaga. L. 1907 so v tem oziru napravile znaten korak naprej. Po „Labour-Gazette“ so izdelale namreč razne zadruge (razun kmetijskih, ki niso zapopadene v tej statistiki) l. 1906 in 1907 blaga za mark

	1906	1907
velike nakupoval. družbe	143,003.660	162,059 600
konzumna društva . . .	136,026.380	165,438.760
mlinarske zadruge . . .	19,300.360	19,094 660
produktivne zadruge . .	38,262 920	41.342 720
skupaj . . .	337,193 320	387,935.740

Produkcija se je pomnožila torej pri velikih nakupovalnih družbah za 13·3%, pri konzumnih družtvih za 21·6%, pri produktivnih zadrugah za 7·4% in le pri mlinarskih zadrugah se je znižala za 1.07%.

Ako razdelimo te zadruge v take, ki delajo za organizovan konzum, in v take, ki proizvajajo blago za trg, vidimo, da prve vrste zadrug, t. j. velike nakupovalne družbe, konzumna društva in mlinarske zadruge, zavzemajo okoli 90% vse produkcije, dočim odpada na prave proizvajalne zadruge samo 10%. Toda tudi pri zadnjih se oddaja mnogo blaga konzumnim društvom kot stalnim odjemalcem.

Kar se tiče vrste izdelanega blaga, odpade skoro dve tretjini celokupne proizvodnje, namreč

skoro za 268 milijonov mark, na izdelovanje živil in tobačnih proizvodov. Zatem sledi izdelovanje oblačilnega blaga z 63 milijoni markami, izdelovanje mila in sveč z 15 in pol milijoni markami, tekstilna industrija s skoro 15 milijoni mark, stavbinski obrti, kamenolomi in izdelovanje pohištva z 14.722.000 markami, tiskarna z nad 7 milijonov markami in slednjič druge industrije z 4.878.480 markami.

V teh združnih delavnicah in tovarnah je l. 1907 imelo delo nič manj nego 47.537 delavcev, nasproti 45.363 delavcem v prejšnjem letu. Pri produktivnih in mlinarskih zadrugah je bilo nastavljenih 8774 delavcev, pri produktivnih obratih konsumnih društev 21.436 in v delavnicah velikih nakupovalnih družb 17.327 delavcev. Izmed teh uslužbencev je bilo 26.558 (56%) moških, 13.433 (28%) ženskih, ostali pa so bili mladi ljudje pod 18. leti. Delavcem se je izplačalo celokupne mezde 52.650.180 mark. Poleg tega je 168 zadrug dovoljevalo svojim produktivnim delavcem, da so bili deležni čistega dobička, kar je zneslo 714.740 = 4,9% izplačanih mezd ali 51 mark na vsakega posameznika.

Silni razvoj angleške združne produkcije je še bolj očividni, ako upoštevamo, da se že sedaj več nego četrtno blaga, ki ga razpečajo konzumna društva, izdelava v združnih delavnicah in tovarnah. Med tem ko se je v zadnjih 10 letih dvignil promet konzumnih društev za 69,4%, poskočila je vrednost združnim potom izdelanega blaga za 123,3%.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 10. (Pučka blagajna za šted. i. zajmove v P.) Naša zadruga je prisiljena, da nabavlja svojim članom gospodarske potrebščine, dostikrat tudi na dolg. Kako bi najpraktičnejše in najprikladnejše točno vodili te posele in jih uknjiževali?

Odgovor 10. Najbolje je, da s člani, katerim dajete gospodarske potrebščine na dolg, napravite redne pogodbe za kredit za blago in določite obenem najvišjo mero kredita, katero določite po potrebi posameznega člana in po garanciji, katero Vam more dati. Take račune vodite posebej. Vsak član dobi svoj list v knjigi, v kateri se zapisuje vse, kar vzame blaga in koliko plača v denarju. Zdržnikom dajte tudi vsakemu po eno knjižico, v katero ravno tako vknjižite, kar ste mu dali in kar ste od njega prejeli.

Vprašanje 11. (Društvo za štednjo i. zajmove v K.) Marca meseca letošnjega leta smo poslali okrajnemu glavarstvu 3 izvode računskega zaključka, 3 izvode zapisnika o občnem zboru v prepisu in potrdilo, da smo plačali rentni davek. Čez nekaj časa pa nas je glavarstvo terjalo, da naj mu pošljemo vse te podatke. Dogajalo se je tudi v prejšnjih časih, da je okrajno glavarstvo zahtevalo po večkrat med letom poročilo v poslovanju, dasi smo vselej po občnem zboru odposlali vse potrebne podatke. Ali smo dolžni dati taka pojasnila, kadarkoli jih glavarstvo zahteva, ali samo enkrat na leto?

Odgovor 11. Po zakonu ste dolžni, da pošljete okrajnemu glavarstvu osem dnij po občnem zboru, na katerem se je odobril računski zaključek, dva izvoda istega in en prepis zapisnika o občnem zboru. Najbolje je, da vse to pošljete v priporočenem pismu. Ako bi okrajno glavarstvo tekom leta zahtevalo od Vas, da mu ponovno pošljete računski zaključek, odgovorite mu, da ste to tega in tega dne že storili, ter se sklicujte na § 35 združnega zakona, kateri odreja, da ste dolžni samo enkrat na leto poslati računski zaključek politični oblasti.

Vprašanje 12. (Ljudska hran. in pos. v M.) Katere knjige in spise naj hranimo v zunanjem predalčku blagajne?

Odgovor 12. V blagajni je treba shranjevati vse knjige. Takoj ko jih nehate rabiti in zapustite uradni prostor, jih denite zopet v blagajno. Zapisniki v knjigah obsegajo vse obveznosti posojilnice in nepregledne bi bile posledice ako bi knjige zgorele ali se izgubile kako drugače. Skrbno naj se pazi tudi na hranilne knjižice, ki še niso rabljene, da se ne pripeti kakšna sleparija. Ravno tako naj se hranijo v blagajni vložne knjižice, na katere ste hranilne vloge že izplačali; ako ne bi zadoščal pred ognjem varni predal, denite jih v spodnji leseni predal. Le ta nudi v toliko večjo varnost pred ognjem, kakor navadne lesene omare, ker se mu ogenj ne more približati od zgoraj, stranskim navpičnim stenam pa ogenj ni tako močno nevaren kakor zgornji. Na vsak način pa se je treba držati pravila, da se mora vse, kar pripada posojilnici in se že ni shranilo v trezorju, shraniti v posojilničnem uradnem prostoru in kolikor mogoče v blagajni.

Vprašanje 13. (Kmečka hran. in pos. v F.) Zadnje dni je umrl eden naših članov, ki je bil posojilnici dolžan neko vsoto. Zapustil je nekaj

dedičev. Ali naj posolilo odpovemo, ali naj ga dedičem še pustimo?

Odgovor 13. Ako dolžnik umre in samoupravičeni (polnoletni) dediči prevzemo obveznosti umrlega, more se posojilo prenesti na nje, če je dana zadostna varnost in so izpolnjeni drugi pogoji (pristop k zadrugi). Ta prenos pa se smatra kot novo posojilo in zato se zahteva nov sklep načelstva in izdaja nove zadolžnice. Tudi v poslovnih knjigah se izvede to kot novo posojilo, a obenem se prejšnje izbriše. Ako pa dediči navedenih pogojev ne vsprejmo, potem naj se posojilo odpove in prijavi zapuščinski sodnji.

Vprašanje 14. (Sl. z. v M.) Okrajno glavarstvo v K. nas pozivlja, da v smislu § 269 zak. o osebnih davkih v teku 8 dni naznanimo natanko posestnike in število deležev naše zadruge. Ali smo dolžni naznaniti vse člane in števile deležev?

Odgovor 14. Vaša zadruga je osnovana na temelju združnega zakona z dne 9. aprila 1873. Ta zakon pa nikjer ne zahteva, da bi se morali zapisniki članov in število deležev pošiljati okraj. glavarstvu, marveč govori § 14. tega zakona le o tem, kako mora društvo voditi zapisnik ali register, v kateri je vpisovati ime in priimek in stan vsakega društvenika, dan, ko je pristopil v družbo in prestal biti društvenik, število opravičnih deležev, ki jih vsak ima, kakor tudi odpoved enega ali več opravičnih deležev. V drugem odstavku pa pravi, da mora biti vsakemu dopuščeno, pogledati v to kazalo. Torej če se davčne oblasti brigajo za deleže članov zadrug, naj ob uradnih urah po svojih uradnikih pregledajo zapisnike članov, kajti ti zapisniki so javna knjiga, ki jo vsak lahko pregleda. Nobena zadruga pa ni dolžna delati prepisa zapisnika članov in ga pošiljati davčnim oblastem.

Gospodarske drobtine.

Nakup plemenskih bikov. Nakup plemenskih bikov za znižano ceno od deželnega odbora kranjskega se vrši 14. 15. 16. aprila t. l. Do teh bikov imajo pravico v prvi vrsti živinorejske zadruge. Nakupovali se bodo biki pincgavskega, simentalskega in muricodolskega plemena. Pincgavske pasme biki se bodo kupovali na Tirolskem in Solnograškem, simentalske pasme na Tirolskem in muricodolske na Zgornje-Štajerskem. Skupnega nakupovanja se lahko udeleži na svoje

stroške vsak zasebnik, ki pri tej priložnosti lahko nakupi tudi plemenske krave in mu bode pri nakupovanju šel na roko deželni živinorejski nadzornik. Deželni odbor bode skušal dobiti za one, ki potujejo skupno pod vodstvom deželnega živinorejskega nadzornika, znižano vožnjo na železnici. Kdor se želi udeležiti nakupa, naj se zgledi do 5. aprila pri deželnem odboru kranjskem.

Posredovanje pri nakupu in prodaji plemenskih bikov. Deželni odbor priredi posredovalnico za nakup in prodajo plemenskih bikov. Oni, ki imajo na prodaj lepe čistokrvne biki, pincgavskega, simentalskega ali muricodolskega plemena, naj to naznanijo deželnemu odboru. Biki bo potem ob priliki pregledal deželni živinorejski nadzornik. One osebe ali korporacije pa, ki žele kupiti lepih bikov, naj se istotako obrnejo na deželni odbor. Pri deželnem odboru se bode vodil poseben zaznamek o takih plemenskih živalih. Kdor naznanjeno žival proda, naj to takoj sporoči deželnemu odboru, da se prodana žival iz zaznamka izbriše. Tudi za oddajo po znižani ceni se bodo lepe plemenske živali kupovale v deželi in le tedaj, ako jih doma ne bo dobiti, se bodo nakupovale izven dežele.

Važen ministrski odlok. Vsled suše so mnogi posestniki bili primorani, da izguba ni prevelika, eno ali drugo živinče zaklati in meso razprodati. Seveda je mesarjem radi tega dohodek bolj pičlo teklo in zato so se pri trgovinskem ministrstvu pritožili, češ, kmetje nimajo pravice, živino klati in meso prodajati, ampak so podvrženi kazni. Ministrstvo pa je odločilo: Če kmet v sili ali da več izkupi, kako živinče zakolje in meso bodisi na debelo ali na drobno proda, zakona še ni prestopil; pač pa se to ne bi smelo vršiti redoma, to je v rednih presledkih, in obrtniško, to je: da bi se živina v ta namen kupovala, da bi dotičnik klati in prodajati dal v posebnih v to pripravljenih prostorih (mesnicah) in po posebnih v to izvežbanih ljudeh. Ta odlok velja tudi za stranke, ki sicer niso kmetje po poklicu, pač pa si redijo živino.

Kako ohraniti drevesca, ki so jih obgrizli zajci. Če je drevesce objedeno od vseh strani, je izgubljeno; če pa le od ene, bode se popravilo, ako storiš to le: Prereži na gornjem in spodnjem koncu rane skorjo v navpični smeri za kaka 2 cm, odluči jo, vstavi pod skorjo na obeh koncih močno pošev prirezan cepič, preveži mesti, na kojih je cepič bil vtaknjen pod skorjo, in ju z rano, ki so jo naredili zajci vred dobro

zamaži. Sok se bo sčasoma tudi čez rano, namreč cepič, začel pretakati in drevesce bo rešeno.

Slabi nasledki železnega kartela. V prejšnjih časih, ko še ni bilo železnega kartela, je domača železna obrt posebno bujno cvetela. Posebno po lepih dolinah štajerskih si opazil na vsak korak plavže in fužine, katere so izdelovale cene pa izvrstne kose, sekirice in druge take reči. Zasluzka je bilo za domače ljudi dosti, kajti vsak fužinski kovač je imel uslužbenih najmanj pet do deset pomočnikov. Vsi ti kovači so gmotno jako dobro stali, in kar je samoobsebi umevno, je imela tudi cela okolica od tega dobiček. Kovači so posebno na to gledali, da so bili njih izdelki trdni in izvrstne kakovosti in nekateri so svoje izdelke izvažali celo v Malo Azijo, tako izvrstni so bili. Pred petdesetimi in še več leti je bil za fužinske kovače res zlati čas. Ta cvetoča obrt je pa sedaj popolnoma propadla. Plavži so razpadli, doline poprej tako žive in cvetoče so zdaj zapuščene in slabo obdelane, vse povsod se kaže razpad. Vzrok vsemu temu je pa ustanovitev železnega kartela. — Kmet je prej kupoval po nizkih cenah od domačih izdelovalcev dobre in trdne kose, srpe itd., a danes, ko ima montanska družba vse cene železa v rokah, nastavijo kartelirane tovarne cene in kmet jih mora seveda plačati. Da bi pa bili izdelki od veleobrti tako izborni kot od male, domače obrti, moramo dvomiti. Velekapitalist tovarnar ne bo gledal tako na kakovost izdelanih predmetov, kakor je gledal fužinski kovač. Polagoma so izginile fužine in plavži eno za drugim, kar je pa tudi drugim stanovom škodovalo, posebno pa kmetom, ki dobivajo za drag denar slab tovarniški izdelek. Kakor tukaj, tako so tudi povsod drugod karteli najbolj škodljivi narodnemu blagostanju in gospodarstvu, ker diktirajo cene, kakor se jim poljubi.

Uvoz pšenice v Evropo. Uvoz v Evropo je znašal minoli teden iz severne Amerike z moko vred 37.000 ton, iz Argentinije 111.000 ton, iz Avstralije 37.000 ton, iz Rusije 25.000 in iz podonavskih krajev 5000, skupno torej 215.000 ton, proti 177.000 tonami prejšnjega tedna in 257.000 istočasno v letu 1908.

Proti velemlinskim akcijskim družbam. V Pragi so imeli v nedeljo 4. malega travna mlinarji protestno zborovanje proti ustanovitvi dveh projektiranih velemlinskih akcijskih družb. Protestnega shoda se je udeležilo več kot 150 mlinarjev iz cele Češke. Po referatu poslanca Dürriha se je sprejela resolucija, da se naprosi

notranje ministrstvo, naj z ozirom na slabo stanje mlinske industrije na Češkem ne dovoli ustanovitve projektiranih akcijskih družb in tudi ne potrdi že vloženih pravil teh družb. Poslanec Dürrih je končno še omenil, da bodo vsi agrarni poslanci vseh narodnostij podpirali zahteve čeških mlinarjev proti omenjenim družbam.

Napake pri setvi trav in deteljišč za travnike. Če treba kak prostor obsejati s travo in deteljo, da se napravi travnik, potem so naši gospodarji hitro na čistem. Vzamejo nekaj semena domače detelje, nekaj pa travnega semena, kakoršno se dobi v prodajalni in kakoršno je že. Navadno se vzamete dve k večjemu tri vrste trav. Da iz take setve ne moremo dobiti dobre travniške ruše, je več kot jasno. Detelja nam že po drugem letu izgine, tako da ostane sama trava. Trava sama pa daje redko rušo in slabo košnjo. Če hočemo dobiti dobre košnje, skrbeti je za to, da se seje tudi večletna detelja in da se sejejo razne trave, nizke in visoke. Nizko raztoče trave zgostijo rušo, ker se bolj obrastejo, visoke trave pa pomnože košnje s svojimi visoko raztočimi bilkami. Poleg domače detelje naj se seje tudi nokota, v vlažnih legah in na težkih tleh tudi nekaj švedske detelje. Izmed trav je pa sejati pasjo travo, francosko pahovka, mačji rep, travniško bilnico. Za 1 oralo je treba poprek 30 kg semena in sicer 3 kg deteljnega in 27 travnega semena. Katere trave je sejati in v koliki množini, to se ravna po lastnostih zemlje in lege.

Porazdelba zemljiškega posestva v raznih državah. Na Angleškem je samo 75.000 zemljiških posestnikov. Polovico dežele tvorijo velike latifundije, katerih je 2149, in pa 15.806 velikih posestev. Le 19% vse površine pripada malim posestnikom. V Avstro-Ogrski je okoli 5.25 milijonov oseb, ki plačujejo zemljiški davek; izmed njih je l. 1904 imelo okoli 10.000 oseb 39% zemlje. Na Ogrskem pripade veleposestvu 31.2%, srednjim posestnikom 14.2%, malim posestnikom 48.4% in najmanjšim posestnikom 6.2% vse zemlje. Na Francoskem je bilo l. 1893 okoli 5.7 milijonov zemljiških posestnikov; med njimi je bilo 17.600 veleposestnikov z 16% in 1.456.000 srednjih posestnikov z 58% zemlje; malih kmetov in posestnikov parcel je bilo 74% vseh zemljiških lastnikov in so imeli v posesti 26% vse zemlje. Na Nemškem so šteli l. 1899 približno 5.560.000 posestev, med katerimi je bilo 13.811 latifundij in 11.250 veleposestev. Navadnih kmetijskih obratov (20—100 hektarov) je bilo 5% vseh po-

sestev in jim je pripadalo 30% zemlje. Posestva do 5 hektarov so tvorila 76,7% vseh obratov in imela 15,1% vse zemlje.

Razvoj državnega gospodarstva v Avstriji v zadnjih sto letih. Pred sto leti je imela Avstrija opraviti z Napoleonom. Vedne vojske so požrle 40 odstotkov vseh državnih dohodkov. Država si je pomagala na ta način, da je izdala papirni denar, katerega je moral vsakdo vzeti kot pravi kovani denar. Potem pa ste prišli viharni leti 1848 in 1849 in slednjič vojna v Italiji. Država je bila prisiljena razprodajati državni imetek kakor n. pr. južno železnico. Leta 1867 je bil upeljan dualizem in od tedaj ima vsaka državna polovica svoje samostojno gospodarstvo. Po vojni s Prusi se je pokazal znaten gospodarski napredek, kateremu pa je bila zadana kruta usoda vsled poloma na dunajski borzi. Prvi državni proračun brez primankljaja je bil l. 1888. Od te dobe prikazuje državna blagajna vedno prebitok. Tako se je l. 1904 na davkih nabralo 146 milijonov kron več, nego je bilo prej postavljeno v proračun. L. 1868 je Avstrija 23 odstotkov svojih izdelkov porabila za skupne stroške, l. 1900 pa samo 13 odstotkov. Državni dolg je potreboval l. 1868 vsega skupaj 32 odstotkov državnih izdatkov, v bodoče pa 20 odstotkov na leto. Od leta 1868 je narastla potrebščina trgovskega ministra od 25 na 195 milijonov kron, naučnega ministra od 10 na 100 milijonov kron. Proimenovanega leta so državni izdatki znašali 650, a sedaj znašajo že okoli 2300 milijonov kron, svoje izdatke je torej država tekom zadnjih 40 let skoro početvorila. Leta 1868 je pripadalo povprečno na vsakega prebivalca 21 kron posrednega in neposrednega davka, zdaj pride že 45 kron, tako da se je davčno breme več nego podvojilo. Državni dolg Avstrije je narastel okroglo na 10 milijard kron, in od tega je treba vsako leto plačevati nič manj nego 4000 kron obresti. Država bo prisiljena zvišati davke, oziroma uvesti nove. To je lep pogled v bodočnost!

Deteljišča in brana. Starejša deteljišča so rada poraščena tudi z mahom. To vidimo bolj pogosto na težki zemlji vlažnih tleh in pa seveda v tem slučaju, ako se deteljišča nič ne obdelujejo. Opozarjamo naše gospodarje, da je treba deteljišča vsako spomlad dobro prevlačiti, da se zemlja okolu deteljnih glav in korenin zrahlja in da se iztrebi plitvo vkoreninjen plevel in mah, ki ne sodita na deteljišče. Deteljišče bodi čisto.

Ali se sme prašičem dajati živinsko sol med krmo? Tudi pri prašičih sol pomnožuje slast do jedi, vendar je ravnati pri tem jako oprezno, kajti sol lahko prašiče naravnost zastrupi, ker provzroča vnetje želodca in črev, kakor hitro se prekorači ona množina, ki jo prašič prenese. Z ozirom na velikost sme dobiti prašič na dan v jedi le 4—8 g soli. V obče je bolje prašičem nič soli pokladati in le, kadar slast do jedi izgube, naj se jim poklada semtertje med posameznimi jedilnimi roki po malem soljenega ovsa, ki je najboljše sredstvo, da slast poživi.

Podraženje črevljarskih izdelkov. Društva avstrijskih črevljarskih tovarnarjev razpošiljajo sledeče se glaseče okrožnice: Ker se že nekaj časa sem cene usnja neprenehoma povišujejo in so se tudi vse druge črevljarske potrebne reči znatno podražile, smo bili primorani, tudi mi naše izdelke povišati v ceni. Podpisana so društva iz Češke, Dunaja, Moravskega in Šlezije.

Vabilo na redni občni zbor
Hranilnice in posojilnice pri Št. Petru nize Maribora,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 25. aprila 1909 po večernicah v
posojilniških prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Potrjenje računskega zaključka za l. 1908.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Načelstvo.

V slučaju, da je občni zbor ob navedenem času ne-
skleplečen, se vrši pol ure pozneje na istem kraju in z istim
dnevним redom drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ob
vsakem številu navzočih.

Vabilo na V. redni občni zbor
Mlekarske zadruge na Vrhniki,

registrovane zadruge z omejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 25. aprila 1909 ob pol 4. uri popoldne
v društvenem domu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1908.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Prememba pravil
8. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo na V. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v To, licah,

vpisane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 18. aprila 1909 ob 8. uri dopoldne v prostorih g. načelnika.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Predložitev in potrjenje računa za l. 1908.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Kortah,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 25. aprila 1909 ob 4. uri popoldne v župnijskih prostorih v Kortah.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Poročilo o izvršeni reviziji.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1908.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti. Odbor.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih združnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Št. Vidu pri Zatičini.

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se vrši dne 25. aprila 1909 ob 3. uri popoldne v Št. Vidu št. 2.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru
2. Poročilo načelstva.
3. Potrjenje letnega računa za l. 1908.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti. Načelstvo

Ako bi ta občni zbor vsled nezadostne vdeležbe ne bil sklepčen, vršil se bo pol ure pozneje drugi občni zbor na istem prostoru in z istim dnevnim redom, ki bo sklepal pri vsakem številu udeležencev.

Vabilo na občni zbor

Gospodarskega društva v Sočrgi pri Buzetu,

registrovane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 25. aprila 1909 ob 3. uri popoldne v društvenih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjenje računskega zaključka za l. 1908.
3. Prememba pravil.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Raznosterosti. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Kmečke hranilnice in posojilnice v Mozirju,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 25. aprila 1909 ob 3. uri popoldne v gornjih prostorih g. Z. Vasleta, prej Konečnik v Mozirju.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1908.
4. Slučajnosti. Načelstvo.

Ako občni zbor ob navedeni uri ne bi bil sklepčen, vrši se na istem mestu in z istim dnevnim redom čez pol ure drug občni zbor, ki sklepa veljavno ne glede na število članov.

Vabilo na redni občni zbor

Kmetijskega društva v Vipavi,

registrovane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 9. maja 1909 ob 3. uri popoldne v „Tabini“ v Vipavi.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Odobrenje računskega zaključka za l. 1908.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Volitev 3 izžrebanih članov načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti. Načelstvo.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih združnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Št. Rupertu,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 9. maja 1909 ob 3. uri popoldne v posojilniških prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje računskega zaključka za l. 1908.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti. Načelstvo.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih združnikov.

Občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Gorjah,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

se preloži na dan 9. maja t. l. in se vrši na istem kraju, ob istem času in po istem dnevnem redu, kakor je bilo razglašeno v 5. številki Narodnega Gospodarja z dne 10. marca 1909.

Vabilo na redni občni zbor
Posojilnice pri sv. Lenartu v Slov. goricah,
registrirane zadruga z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 22. aprila 1909 ob 10. uri dopoldne v
dvorani A. Arnušove gostilne pri sv. Lenartu v Slov. gor.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo računskega pregledovalca.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1908.
5. Razdelitev čistega dobička.
6. Volitev načelstva.
7. Volitev računskega pregledovalca in nj-govega namestnika.
8. Nasveti. Načelstvo.

Vabilo na VIII. redni občni zbor
Hranilnice in posojilnice v Trziču,
registrirane zadruga z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 18. aprila 1909 ob pol 4. popoldne v
uradnih prostorih hranilnice in posojilnice.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1908.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Poročilo o izvršeni reviziji.
7. Slučajnosti. Načelstvo.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih združnikov.

Vabilo na redni občni zbor
Strojne zadruga v Savljah,
registrirane zadruga z omejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 4. maja 1909 na sv. Florjana dan ob 2.
uri popoldne pri načelniku Lovr. Kos-u v Savljah.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1908.
4. Prememba pravil.
5. Slučajnosti. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor
Strojne zadruga v Mednu,
registrirane zadruga z omejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 3. maja t. l. ob 1. uri popoldne v hiši
Fran Kopača v Mednu.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1908.
4. Prememba pravil.
5. Slučajnosti. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor
Hranilnice in posojilnice v Trnovem,
registrirane zadruga z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 25. aprila 1909 ob 3. uri popoldne.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1908.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti. Načelstvo.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih združnikov.

Vabilo na redni občni zbor
Hranilnice in posojilnice v Celju,
registrirane zadruga z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 28. aprila 1909 ob 10. uri dopoldne v
posojilniških prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Prečitanje revizijskega zapisnika.
4. Odobritev računskega zaključka in čistega dobička za l. 1908.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti. Načelstvo.

Ako bi ne bil ta občni zbor sklepčen, se vrši eno uro pozneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drug občni zbor, kateri je sklepčen brez ozira na število došlih združnikov oziroma brez ozira na zastopani del vplačanih deležev.

Vabilo na redni občni zbor
Hranilnice in posojilnice v Loki pri Zidanemmostu,
registrirane zadruga z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 25. aprila 1909 ob 3. uri popoldne v
posojilniških prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Čitanje zapisnika o izvršeni reviziji.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1908.
4. Slučajnosti. Načelstvo.

Vabilo na XII. redni občni zbor
Hranilnice in posojilnice v Tomaju,
registrirane zadruga z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 25. aprila t. l. ob 4. uri popoldne v
lastnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1908.
4. Prememba § 4. za priklopljenje občine Repentabor.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti. Načelstvo.

Vabilo na občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Preddvoru,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 29. aprila 1909 ob 3. uri popoldne
v župnišču.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobrenje računskega zaključka za l. 1908.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Nasveti načelstva.
5. Slučajnosti. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

**Kmečke hranilnice in posojilnice v
Gornjem gradu,**

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 18. aprila 1909 ob 3. uri popoldne v
župnišču v Gornjem Gradu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Poročilo o izvršeni reviziji.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1908.
4. Sprememba pravil.
5. Slučajnosti. Načelstvo.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil
sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po
istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal
ne glede na število navzočih zadržnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Gospodarskega društva v Trnovem,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 25. aprila 1909 ob 4. uri popoldne v
dvorani hiše „Gospodarske Zveze“ v Trnovem.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1908.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti. Načelstvo.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil
sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po
istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal
ne glede na število navzočih zadržnikov.

Vabilo na občni zbor

**Hranilnice in posojilnice v Št. Vidu
pri Vipavi,**

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 25. aprila 1909 ob 4. uri popoldne v
v prostorih posojilnice.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1908.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Kmečke mlekarne v Cerkljah,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 12. aprila 1909 ob 3. uri popoldne pri
Petrovcu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva
2. Potrjenje računskega zaključka za l. 1908.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti. Načelstvo.

Ako bi ob 3. popoldne občni zbor ne bil sklepčen,
se vrši isti ob 4. popoldne pri vsakem številu udeležencev.

Vabilo na občni zbor

Okrajne posojilnice v Mokronogu,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 18. aprila 1909 ob 3. uri popoldne v
posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje računskega zaključka za l. 1908.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti. Načelstvo.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil
sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po
istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal
ne glede na število navzočih zadržnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Prihovi,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 25. aprila 1909 ob 3. uri popoldne v
posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Poročilo o izvršeni reviziji.
3. Odobrenje računskega zaključka za l. 1908.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti. Načelstvo.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil
sklepčen, se vrši pol ure kasneje na istem mestu in po
istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal
ne glede na število navzočih članov.

Vabilo na redni občni zbor

Mlekarne zadruge za blejski kot v Gorjah,

registrirane zadruge z omejenim poroštvom,
ki se bo vršil dne 16. maja 1909 ob pol 4. uri popoldne
v cerkveni dvorani.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Poročilo o izvršeni reviziji.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1908.
4. Sklepanje o razdružbi zadruge ter določitev likvi-
datorjev.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil
sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po
istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal
ne glede na število navzočih zadržnikov.